

Tas Latweefchu draugs.

1839. 20 Juhl.

29ta lappa.

J a u n a s s i n n a s.

Is Wahzsemmes. Starp teem pilfatineem Pödsneek un Neustatte gabje us wakkaru, kad jau tumfch mettahs, meschakungs ar peelahderu bissi zaur mäschi, un dsirdeja us kohku, fur winsch strasdu ligdu sinnaja, til fawadu trohkfni lappu starpä, ka eedohmaja, tur taisotees wannags woi zits plehsigs putns nab-bagu strasdeem uskrist. Zadeht arri ahtrunä bissi turp ischahwe; bet kas no kohka nokritte un pa wissam bija noschauts, ne bija wis nedf wannags, nedf zits putns; bet puika, kas, lihgsdu gribbedams aplaupihet, kohkam bija uskaphis.

Is Sprantschu semmes. Kaut gan tannü semmè gais drihs pa wissu gaddu deesgan filts, tatschu arri tur pawassarä daschreis pa naktim wehl falst, kad dahrsa kohki jau seeddös. — Taggad bohma atradduschti to gudribu, kà tur dahrsa kohkus warroht isfargahet, lai tee ne dabbu agraki seedeht, pirins jau stipraka falna wairs ne nahf. Winni pa seemas laiku wiss-apfahre kohkam semmi druffin usroht, lai seemas falna arri faknes nemm zaur; un tà noteek, ka sulla pawassarä pahre agri ne warr mestees sarvös. Jau labs pulks dahrsneeku tur fultakös strehkös tà ir darrijuschti ar saweem wiss-dahrgakeem kohkeem un atradduschti tohti labbi effam; jo tahdi kohki wairak kà diwas ned-detas wehlat fahf seedeht, ne kà zitti; un kad arri wehl falst, tatschu seedeem nam par skahdi. — Mufsu semmè, sinnams, ar scho gudribu ne istiksim.

Weens augsti mahzihis kungs, kas tur Nantes-pilsatä dshwo, un kam wahrs: Robino, tas jau ilgu laiku wissadi puhlejahs, gribbedams laudim par labbu isdohmahet, kà miltus ilgu laiku bes skahdes ir flapjä weetà glab bahet. Ko labbu jau bija isdohmajis, to winsch pehenä gaddä Stä November teem zitteem augsti mahziteem lungeem isstahstija, kas eeksch Parihisches itt kà par gudribas teefu. Winsch teem teije: ta wissleelaka skahde pee milteem noteekoht zaur to, ka tee woi fasmohk woi smadsischti teem eemettahs. Bet winsch miltus eeksch 4kantigahm kastitehm til zeeti essoht lizzis fasppeest, ka tee, kad tohs atkal isgahse, kà blukkus kohpä pastahwejuschi. Par prohwi winsch tahdus miltu blukkus 6 neddetas tohti flapjä pagrabbä turrejis, un luhf, nedf bija fasmakuschti, nedf teem smadsischti eemettuschti. Arri to winsch isprohwejis: mettis tahdus blukkus zittu miltu starpä, kas jau tà patt tohti fasmakuschti, kà teem arri

smadstfchi jau bija eefschâ; un raug', nelabba smakka gan blukku milteem drufzin jau bija peellippufe un til pehz ilgu laiku atkal isgaise, bet smadstfchi ne mas ne bija nahkufchi eefschâ, jo teem blukki bijufchi pahzreeti.

Sargees no grehkeem!

Stabstinfch.

Mahte masu Eddinu us tuwu meschu fubtija fehnês, jo tehws tahs labprahst ehde. — Eddina, mahjâs pahrnahkufi, fauze: af memmia! scho reis es it fkaistas dabbujufi! Luhl' fche: wiffas til smukki farkanas, un tâ kâ ar bal-tahm pehrlitehm apliktas! Gan tur arri bija tahdas pellehkas un nejaukas, no ka tu wiinu reisi atneffufi; bet tahs ne nehmu; atstahju tur pat, par to ka man ne patifke.

Al! tu dumja meicina! — mahte fazzija — schahs fkaistas farkanas fehnês ar sawahm pehrlitehm irr nahwigas muschmirres. Bet tahs pellehkas, fo effi smahdejufi, tahs ihsteni labbakas pahr wiffahm, lai arri jaukas ne isfkattahs.

Bet, behrnin mihtais, tâ pat irr ar dauds leetahm pasaulê. Dascha leeta jauki gan ne isfkattahs, tâ pat kâ pellehka elksnite, un tomehr irr labba un teizama. Dascha atkal jauka un branga pehz fskattifchanas, bet irr wiltiga un faitiga, kâ muschmirres. Waschi grehki no ahrenes brangi spihd, un kas schim spihdumam ustizz, tas dohma, deesinn, zil laimes un preeku dabbuht; bet

Lai grehki laimi peefohla;

Ne tizz! tee weddihs fohdiba!

Ettn.

Labs padohms, kâ lohpus fargahst no dundureem un muschahm.

Jau zittfahrt (luhko Latweefchu dr. 1837, 21 lappâ) effam peeminneju fchi, zil dauds sirgeem un arri zitteem lohpeem zaur dundureem un muschahm jazzeefch, un ka meh's sawus lohpus no tahdeem kustoneem (spahrneem) warram fargahst. Sinnadami tomehr, ka mass wehl pee mums semueeki leelus gurkus audsina, un ka arri tee, kas zekâ dohdahs, tahdas lappas ne warrehs wiffur lehti dabbuht, gribbam meh's saweem lassitajeem wehl zittu padohmu doht, zerredami, ka katrs, kas sawu lohpinu nihko, scho mahzibu wehrâ lîks, fo prahstigs semm-turris Wahzsemme isgudrojits un atraddis labbu effam. Schi sahle, par fo meh's taggad runnasim, naw neds pirkama, neds lihdsi nemmama, bet tannê laikâ, kurrâ lohpi no dundureem un muschahm ihpafchi tohp mohziti pa pilnam drihs katrâ zekâ un lauka-mallâ atrohnama. Zfkatrs no jums gan pasihst pella schkus. Nu tad faraujeet no scheem few labbu teefu ar wiffieem fahrteem, lappahm un seedeem, fapfaideet wiinâus stipri starp rohkahm, kamehr fulla rahdahs, un tod ar scho pella schku kufchki labbi sawu lohpu noberscheet un juhs redsefeet, ka ne darrihs ne weens dunduris neds muscha wiinam wairs fahpes, un ja arri kahds uslaidifees, tuhlin atkal oispruks. Peetiks gan, ja katru deenu weenu paschu reisi ar schim sahlehm wiffpahf sawus lohpus nobersifeet, bet karstâ un faufâ laikâ sirgus ihsten waijaga diwi reisi noberst. — Meh's zererejam, ka ifkatrs

muhfu lassitaju scho mahzibu wehrâ liks un arri tanni leetâ pahr lohpeem ap-
schelsofees. (G. E.)

Zahs ihfas sinnas par muhfu pafauli jeb semmi 33schais gabbals.

Pee Annoweranexu semmes rihta-seemeta rohbescheem irr Meklenburgeru un Olsteineru semme. Meklenburgeru semme irr lihdshâs Pommeru semmei, pee Austruma jeb Rihta-juhras, un klaja, tâ kâ wiffas Wahjsemmes strehks, kas garr scho un Seemeta-juhru steepjahs. Winna labba maifes-semme, un tapeh; ka tur taukas plawas un gannibas, tapeh; tur arri brangi lohpi. — Schi semme diwi dalkâs dallita, katrai faws waldineeks, kas leel=erzogs. Ta weena dalka, kas arri ta leelaka, irr Meklenburg=Schwerineru, un ta ohtra Meklenburg=Strelizzeru semme. — Meklenburg=Schwerineru semme. Ta irr 228 lauka juhdsu leela, un winnai 450,000 eedshwotaju. Tas pirmais, kaut arri ne leelakais pilssehts, irr Schwerine, fur leel=erzogs un 8500 lauschu dshwo. Leelakais pilssehts irr Rostoka. Tur 18,000 zilweku un studentu=skohla — Meklenburg=Strelizzeru semme. Schai tik 52 lauka juhdses un 80,000 zilweki. Pirmais pilssehts irr Jaun=Strelizza, fur leel=erzogs un 5800 zilweku miht. Weens jits pilssehts irr, kam Wezz=Strelizza wahrda. Schin 3500 eedshwotaju. — Olsteineru semme. Schi arri pee Annoweranexu rihta-seemeta rohbescheem, bet druffu wairak us seemeta pussi, un irr Meklenburgeru semmei blakkam. Winnai paschâ rihta-puffe Austruma-jeb Rihta-, un wakkara-puffe Seemeta-juhra. Zapatte, kaut pee Wahjsemmes peederr, irr Dahnu=Lehnina semme un tas deenas-widdus gabbals no Dahnu leelas puffsallas. Winna no wisseem jitteem Wahjsemmes gabbaleem wissu wairak us seemeti skohw. Starp zahs paschas un Annoweranexu semmes Elbe Seemeta-juhra eegahschahs. Winna tahda, ka widduzis smilshains un purrains un tapeh; semmes lohpschanai naw labs, bet zittur, ihpafchi rihta-mallâ, reizams. Tur labba maifes-semme. Arri taukas plawas un gannibas, kadeht arri sirgi un lohpi schê lohti stalci. — Wehl ja peeminn, ka pee schahs semmes no juhras tahdus gleemeschus, fo par austereem fauz, isweijo. Dauds lungi schohs gleemeschus lohti mihto ehst un daschurrisi. Dauds naudas maksa, kad tik tohs warw dabbuht pirki. — Tas semmes leelums irr 154 lauka juhdsu, un eedshwotaju ffaites druffu wairak, ne kâ 400,000. — Pirmais pilssehts irr Glikstatte ar 5500, un jits, kas wehrâ leekams, Altona, ar 27,000 zilwekeem, un wehl weens, Rihle wahrda, fur 10,000 lauschu dshwo un studentu=skohla irr. — Annoweranexu semmes wakkara puffe, itt ka Rihlis eekschâ, Oldenburgeru leel=erzoga walste, kurrâi pee seemeta mallas Seemeta-juhra. Schi semme irr 118 lauka juhdsu leela un winnai eedshwotaju pulks 260,000. Schê us rihta un weena Annoweranexu semmes gabbala wakkara rohbescheem Wehsere Seemeta-juhra eeffreen. Ta irr klaja, weetahm smilshaina un purraina, bet weetahm arri labba semme. Arri schê plawas un gannibas taukas, kadeht arri brangi sirgi un lohpi. Leelakais pilssehts, fur 7000 zilweku un leel=erzoga dshwas weeta, irr Oldenburga.

— Wehl kahdas walstes irr Wahzsemme, bet par tahm es ne ko ne gribbu faz-
 zigt, tapehz ka tahs tohti masas, bet 4 pilssehtus, kas brihw-pilssehti tohp
 faukti, tapehz, ka tee appaksch ne kahdas zittas waldischanas stahw, ka tif ap-
 paksch sawas rahtes, es wehl pehdigi peeminneschu. Schee irr: Amburga,
 LihbeKa, Brehmene un Prankpurte pee Maines. — Amburga. Schis
 pilssehts irr pee Elbes, 18 juhdsu no Seemeta-juhras un tif pahri werstu tah
 no Altonas, kas Olsteineru semme. Winsch weens no teem wissu seelakeem un
 pats pirmais kohpmannu pilssehts Wahzsemme. 120,000 zilweku tur eelscha
 dsihwo. — LihbeKa. Schi ne tah no Rihta-juhras, un kaut ta ne ka leela
 fauzama, jo tur tif 26,000 kauschu, tad tai tomehr andela pa juhru deesgan
 leela, ihpachsi ar semmehm, kas pee Rihta-juhras. — Brehmene. Ta pee
 Wehsera-straumes, 10 juhdsu tahlu gan no Seemeta-juhras, bet tomehr stipri
 pa juhru andele. Winnai 45,000 eedschwotaju. — Prankpurte pee Mainas.
 Scho pilssehtu tapehz ta fauz, ka wehl zits irr, kam arri Prankpurte wahrda.
 Ta ohter Prankpurte irr Pruhschu-Wahzsemme, pee Ohderes, ko tad ischkirsha-
 nas deht Prankpurte pee Ohderes nosauz. Schis pilssehts, prohti Prankpurte
 pee Mainas, irr starp Massaueru walstes un tahm abbahm Eschu-semmehm, par
 kurrarm zotâ gabbalâ runnahts. Winsch ir tahlu no juhras, tapehz tam ne
 kahda juhras andele, bet semmes andele leela. Schi arri, ta ka Leipziga, diwi
 reisi pa gaddu seels kohpmannu turgus. Eedschwotaju skaits winnam 47,000.
 Wezds laikds schinni pilssehta Wahzsemmes Keiserus Frohneja un taggad schi
 ta augsta waldineeku teesa, kas 23schâ gabbalâ, 183Sta gadda Sta tappâ, pee-
 minneta. — Katram no scheem 4 pilssehteem arri saws tabs semmes gabbals,
 kas ap katru apahrt irr, un fur arri labba teesa kauschu dsihwo. — Tee eedsch-
 wotaji schahm semmehm un scheem pilssehteem, par kodes schinni gabbalâ sin-
 au dewis, irr wissu wairak tahdi, kas pee muhsu, un tad arri (ihpachsi Breh-
 menes un Prankpurtes pilssehta), kas pee Repormeeru tizzibas, peederr.

Bezstehwu sakkami wahrdi.

33.

Tew waljaga Deewam ar Deewu kalpoht, ja tu winnam gelbbi patist; jo Deewam
 tiffal tas patist, kas ar winnu tohp darrihts.

34.

Kâ tas warr weentulis buht, kas pee ta trihs weeniga Deewa turrabs? Tahds
 farunnajohs ar Kristu, melle padohmu pee Kristus, nemm arweeglnaschanu, preeku,
 drohschibu un zerribu no Kristus; tahdam wifs eelsch wiffa irr tas firdschelligais
 Deews eelsch Kristus.

M i h e I a.

Pat faule spibb, ja spibdama, Bet lai nahf kumscha natslna,
 Tu manni ne redsefi; Dad welli ne meklesi. **ETT**

Brihtu driffleht. No juhmallas-gubernementu augstas waldischanas pusses:
Dr. C. C. Napierky.